

Ett gott liv inom planetens gränser är möjligt. Två böcker pekar på lösningar

Recenserade böcker: Klimatboken. Skapad av Greta Thunberg. Bokförlaget Polaris, 2022.

En jord för alla. Johan Rockström, Owen Gaffney, Jörgen Randers, Sandrine Dixson-Deceleve, Per Espen Stoknes och Jayati Ghosh. Förlaget Natur & Kultur, 2023

”Lyssna till vetenskapen” Det har klimataktivisterna Greta Thunberg uppmanat världsledare och beslutsfattare till vid en rad olika toppmöten. Hon och många andra konstaterar att alltför litet görs och att folk i allmänhet saknar den baskunskap som är nödvändig för att förstå den ödesdigra situation vi befinner oss i.

För att bidra till att sprida nödvändig kunskap har Greta Thunberg i *Klimatboken* samlat texter från ett hundratal forskare, experter, aktivister och författare som belyser klimat-, ekologi- och hållbarhetskrisen ur ett helhetsperspektiv. I närmare 20 egna kommentarer tryckta på papper i avvikande färg formulerar hon egna slutsatser och uppmaningar med rubriker som ” Vi måste göra något som verkar omöjligt ” och ” Hopp är något vi måste förtjäna”. Boken är på 464 sidor och har givits ut samtidigt i en rad olika länder inför klimattoppmötet i Egypten i november 2022.

I avsnittet ”världen har feber” finns artiklar om hälsa och klimat, hetta och sjukdom, luftföroreningar, vektorburna sjukdomar, antibiotikaresistens och mat och näring. Andra delar beskriver hur klimatet fungerar och förändras och vilka konsekvenser det får med vattenbrist, översvämningar och havsnivåhöjningar. Andra avsnitt tar upp om hur samhället måste ställas om när det gäller energisystem, transporter och kosthållning men också om hur vi sköter skog och våtmarker. En viktig fråga som lyfts fram är rättfärdighet och rättvisa. Ständig tillväxt är en orimlighet och världens resurser måste fördelas på ett rättvist sätt.

Kan välbästande möjliggöras för alla på planeten inom en generation? Det är fullt möjligt säger Johan Rockström och en rad andra forskare och ekonomer i boken *En jord för alla - ett manifest för mänsklighetens överlevnad*. Boken är resultatet av ett två år långt forskningsprojekt kallat Earth4All. Det har letts av Romklubben, Potsdam Institute for Climate Impact Research (PIK), Stockholm Resilience Centre (SRC) och Handelshögskolan BI i Oslo (Läs mer på www.earth4all.life). I boken föreslås en rad kursomläggningar för att avskaffa fattigdomen, skapa tillit och ett stabilt globalt ekonomiskt system som ger majoriteten av jordens befolkning ett större mått av välbefinnande. Den skriande ojämlikheten måste åtgärdas, kvinnornas delaktighet stärkas, omställning måste ske till hälsosamma livsmedel och

livsmedelsproduktion som inte skadar ekosystemen samt till ren energi.

I boken beskrivs de centrala behov som måste vara tillgodosedda för människors välbefinnande:

- Värdighet. Alla har tillräckligt för att leva bekvämt, hälsosamt, tryggt och lyckligt.
- Naturen. Återställd och säker för allt liv.
- Rättvisa. Klyftan mellan fattiga och rika ska minska betydligt.
- Medborgarna. Aktivt engagerade i sina lokalsamhällen och lokala ekonomier.

De båda böckerna kan bli ett värdefullt underlag för de beslut som måste fattas på alla nivåer inom samhället - nationellt och internationellt - för att inte de framtida levnadsförutsättningarna på jorden ska förstöras.

Klimatboken innehåller alla fakta som behövs för att alla som läser boken ska inse hur allvarligt krisläget är. Boken bör spridas in så stor utsträckning som möjligt. Den kan användas i utbildningar på olika nivåer, föreningsliv och politiska organisationer. Klimatboken har redan genom ideella krafter delats ut till samtliga ledamöter av riksdagen.

Rockströms m.fl. bok har den styrkan att den inte bara anger vilka förutsättningar som måste tillskapas för att vi får *En jord för alla*. Det fina med boken är att den också innehåller femton förslag till politiska åtgärder som är utmanande men också fullt möjliga att genomföra.

Låt oss hoppas att dessa två böcker får stor spridning och kan bidra till att framtida generationer får goda levnadsförutsättningar här på jorden.

Göran Rådö

@Goranrado. Farfar och morfar, fd sjukvårdsdirektör, fd statssekr (fp), aktiv i ekumeniakyrkan och i Södermalms Frivilligcentral